

**RAAD VAN STATE, AFDELING BESTUURSRECHTSPRAAK**

**Xe KAMER**

**A R R E S T**

**nr. 231.610 van 16 juni 2015  
in de zaak A. 213.995/X-16.048.**

In zake :       Sigrid DEBUSSCHERE  
                  bijgestaan en vertegenwoordigd door  
                  advocaten Dirk Lindemans en Filip De Preter  
                  kantoor houdend te 1000 Brussel  
                  Keizerslaan 3  
                  bij wie woonplaats wordt gekozen

tegen :

de DEPUTATIE VAN DE PROVINCIERAAD VAN  
VLAAMS-BRABANT  
bijgestaan en vertegenwoordigd door  
advocaat Michel van Dievoet  
kantoor houdend te 1000 Brussel  
Wolstraat 56  
bij wie woonplaats wordt gekozen

Tussenkomende partijen :

1. Luc DEMARREZ  
2. Beatrice ADRIANSENS  
bijgestaan en vertegenwoordigd door  
advocaat John Toury  
kantoor houdend te 1800 Vilvoorde  
Jean Baptiste Nowélei 13  
bij wie woonplaats wordt gekozen

---

*I. Voorwerp van het cassatieberoep*

1.               Het cassatieberoep, ingesteld op 14 oktober 2014, strekt tot de cassatie van het arrest nr. A/2014/0631 van de Raad voor Vergunningsbetwistingen (hierna: RvVb) van 9 september 2014 in de zaak 1011/0358/A/8/0305.

## *II. Verloop van de rechtspleging*

2. Het cassatieberoep is toelaatbaar verklaard bij beschikking van 7 november 2014.

De verwerende partij heeft een memorie van antwoord ingediend en de verzoekende partij heeft een memorie van wederantwoord ingediend.

De tussenkomende partijen hebben een verzoekschrift tot tussenkomst ingediend. De tussenkomst is toegestaan bij beschikking van 21 januari 2015. De tussenkomende partij heeft een memorie ingediend.

Auditeur An Van den broeck heeft een verslag opgesteld.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechtzitting, die heeft plaatsgevonden op 8 mei 2015.

Staatsraad Pierre Lefranc heeft verslag uitgebracht.

Advocaat Bert Van Herreweghe, die *loco* advocaten Dirk Lindemans en Filip De Preter verschijnt voor de verzoekende partij, advocaat Filip van Dievoet, die *loco* advocaat Michel van Dievoet verschijnt voor de verwerende partij, en advocaat John Toury, die verschijnt voor de tussenkomende partijen, zijn gehoord.

Auditeur An Van den broeck heeft een met dit arrest gedeeltelijk eensluidend advies gegeven.

Er is toepassing gemaakt van de bepalingen op het gebruik der talen, vervat in titel VI, hoofdstuk II, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973.

### *III. Feiten*

3. Met een besluit van 7 oktober 2010 verleent de deputatie van de provincieraad Vlaams-Brabant (hierna : deputatie) aan L. Demarrez – B. Adriansens een stedenbouwkundige vergunning voor het plaatsen van een windmolen.

4. Het bestreden arrest verklaart het beroep van S. Debusschere tot vernietiging van deze vergunningsbeslissing van 7 oktober 2010 onontvankelijk.

### *IV. Onderzoek van het eerste cassatiemiddel*

#### *Uiteenzetting van het middel*

5. S. Debusschere voert de schending aan van de te dezen toepasselijke versie van de artikelen 4.8.16, § 1, 3°, en 4.8.16, § 2, eerste lid, 1°, van de Vlaamse Codex Ruimelijke Ordening (hierna: VCRO), “het algemeen beginsel van het recht van verdediging en het recht op eerlijke behandeling zoals vervat in artikel 6.1. van het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens [hierna: EVRM] en het recht op toegang tot de rechter vervat in artikel 6 EVRM en art. 9.2 j° 2.5 van het Verdrag van Aarhus” omdat de RvVb haar vordering tot vernietiging ambtshalve onontvankelijk heeft verklaard wegens laattijdigheid “zonder hierover enige tegenspraak te organiseren en zonder dat de partijen hierover werden gehoord” en haar “in die omstandigheden [...] de gelegenheid heeft ontnomen om te wijzen op een materiële misslag die in gelijkaardige omstandigheden door de Raad van State hebben verantwoord dat een beroep alsnog ontvankelijk werd verklaard”. Aangenomen dat de RvVb “zelf de vraag mag stellen of een verzoekschrift in het licht van deze decretale bepalingen tijdig is, moet hij de partijen wel de gelegenheid bieden hierover standpunt in te nemen” nu deze bepalingen “niet af[wijken] van het algemene rechtsbeginsel dat de strengheid van de wet in geval van overmacht of onoverwinnelijke dwaling kan worden gemilderd”. De deputatie heeft zich voor de RvVb wat betreft de ontvankelijkheid van haar vordering gedragen naar de wijsheid van de RvVb wat

“helemaal niet het impliciet betwisten” is van de ontvankelijkheid van haar vordering maar enkel belet “dat enige vorm van berusting uit het niet-verweren zou kunnen worden afgeleid” en geenszins “elke tegenspraak over een ambtshalve opgeworpen exceptie zou kunnen uitsluiten”. De deputatie heeft nagelaten om een exceptie van onontvankelijkheid op te werpen zodat S. Debusschere “hierover verder geen standpunt [diende] in te nemen” voor de RvVb en zelfs al zou het niet-opwerpen van een exceptie de deputatie niet kunnen worden aangewreven “dan nog ontslaat dit de [RvVb] niet” van de verplichting om het debat te heropenen “alvorens de vordering af te wijzen op grond van een exceptie waarover de partijen geen tegenspraak hebben gevoerd”.

S. Debusschere wijst voorts op de specifieke omstandigheden die zouden gerechtvaardigd hebben dat haar vordering “alsnog ontvankelijk moest worden verklaard” en dat zij daar de RvVb had kunnen op wijzen indien deze haar de gelegenheid had geboden “om een standpunt in te nemen over de ingeroepen laattijdigheid van het verzoekschrift”. Zij wijst er in dit verband op dat zij haar vordering tot vernietiging tijdig heeft ingediend met een aangetekende brief van 6 december 2010 aan de RvVb. Door een verkeerde vermelding van het postnummer van de RvVb (1210 in plaats van 1030) werd de aangetekende zending haar evenwel terugbezorgd op vrijdag 17 december 2010 waarna zij het verzoekschrift op maandag 20 december 2010 opnieuw aangetekend heeft verzonden “met bijvoeging van de bewuste stukken waaruit blijkt dat dezelfde brief eerder al verzonden was”. Doordat noch de verwerende partij noch de RvVb opmerkingen hebben gemaakt over de laattijdigheid van het verzoekschrift was S. Debusschere “in de gerechtvaardigde veronderstelling dat haar verzoekschrift tijdig was ingediend, of minstens als tijdig ingediend moest worden aangezien”.

S. Debusschere betwist de stelling “dat het verzenden van een verzoekschrift naar een verkeerd postnummer in geen geval een situatie van overmacht kan uitmaken” en stelt tot slot dat “[d]e strikte en nodeloos formalistische interpretatie van de toepassing van de procedurevoorschriften die

de [RvVb] lijkt voor te staan” strijdig is met artikel 6.1 EVRM en de artikelen 9.2 j° 2.5 van het Verdrag van Aarhus.

### *Beoordeling*

6. Overeenkomstig de toentertijd geldende artikelen 4.8.16, § 1, 3° (thans artikel 4.8.11, § 1, eerste lid, 3°), en 4.8.16, § 2, eerste lid, 1°, b), VCRO kan elke natuurlijke persoon of rechtspersoon die rechtstreekse of onrechtstreekse hinder of nadelen kan ondervinden ingevolge de vergunningsbeslissing beroep instellen bij de RvVb binnen een vervaltermijn van 30 dagen die ingaat de dag na deze van aanplakking wanneer betekening van de vergunningsbeslissing niet vereist is.

Bij arrest nr. 8/2011 vernietigt het Grondwettelijk Hof onder meer artikel 133/71, § 2, 1°, b), “van het decreet van het Vlaamse Gewest van 18 mei 1999 houdende de organisatie van de ruimtelijke ordening, zoals vervangen bij artikel 36 van het decreet van het Vlaamse Gewest van 27 maart 2009 tot aanpassing en aanvulling van het ruimtelijke plannings-, vergunningen- en handhavingsbeleid”, dit is artikel 4.8.16, § 2, eerste lid, 1°, b), VCRO, omdat de termijn van 30 dagen in dat geval een onevenredige beperking inhoudt van het recht op toegang tot de rechter. Het Grondwettelijk Hof handhaaft evenwel de gevolgen van de vernietigde decretale bepaling tot 31 juli 2011. Bij decreet van 8 juli 2011 ‘tot wijziging van diverse bepalingen van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening’ wordt de termijn in artikel 4.8.16, § 2, eerste lid, 1°, b) (thans artikel 4.8.11, § 2, eerste lid, 1°, b)), VCRO op 45 dagen bepaald na deze van de startdatum van de aanplakking wanneer betekening van de vergunningsbeslissing niet vereist is.

7. Overeenkomstig het algemeen beginsel van de eerbiediging van het recht van verdediging kan de RvVb geen vordering van een verzoeker afwijzen door te steunen op een exceptie op grond van het toentertijd geldende artikel 4.8.16, § 2, eerste lid, 1°, b), VCRO die niet voor hem is aangevoerd en waarover de partijen geen tegenspraak hebben gevoerd, zonder de partijen de

kans te bieden die exceptie te beantwoorden, zo nodig door een heropening van het debat te bevelen.

Een partij die zich wat de ontvankelijkheid van de vordering van een verzoeker betreft, louter gedraagt naar de wijsheid van de RvVb werpt geen exceptie op gesteund op het toentertijd geldende artikel 4.8.16, § 2, eerste lid, 1°, b), VCRO.

8. Het bestreden arrest stelt na behandeling op de openbare terechtzitting van 1 april 2014 vast dat:

- de vordering van S. Debusschere werd “ingesteld met een aangetekende brief van 20 december 2010”;
- S. Debusschere aangaande de ontvankelijkheid van haar vordering in haar verzoekschrift vermeldt dat de bestreden vergunning op 8 november 2010 werd aangeplakt “op een slecht zichtbare plaats” en dat zij dat “[e]ind november 2010” heeft opgemerkt;
- de deputatie hierop antwoordt “dat zij zich wat betreft de ontvankelijkheid van het verzoekschrift naar de wijsheid van de Raad gedraagt”.

Het bestreden arrest besluit tot de laattijdigheid van het beroep van S. Debusschere na volgende ambtshalve overwegingen:

- S. Debusschere is belanghebbende in de zin van artikel 4.8.11, § 1, eerste lid, 3°, VCRO voor wie de beroepstermijn een aanvang neemt de dag na deze van de startdatum van de aanplakking;
- uit het attest van aanplakking dat wordt voorgelegd door S. Debusschere blijkt dat een mededeling van de bestreden beslissing op 8 november 2010 werd aangeplakt;
- het gegeven dat S. Debusschere slechts eind november 2010 deze aanplakking zou hebben opgemerkt, doet geen afbreuk aan de conclusie van laattijdigheid van het beroep gelet op het bepaalde in artikel 4.7.23, § 4, VCRO over de aanplakking en gelet op het arrest nr. 8/2011 van 27 januari 2011 waarin het Grondwettelijk Hof heeft “geoordeeld dat de aanplakking een geschikte en gerechtvaardigde vorm van bekendmaking is om belanghebbenden op de hoogte

te brengen van het bestaan van een vergunningsbeslissing” zodat de stelling van S. Debusschere dat de beroepstermijn “pas zou zijn ingegaan na de kennisname ‘eind november 2010’ [...] dan ook niet correct” is.

9. De RvVb verklaart aldus de vordering van S. Debusschere onontvankelijk op een rechtsgrond die door geen enkele partij was aangevoerd en waarover de partijen geen tegenspraak hebben gevoerd.

Het bestreden arrest schendt aldus het algemeen beginsel van eerbiediging van het recht van verdediging.

Het eerste middel is in zoverre gegrond.

10. Gelet op het gegrond bevinden van het eerste middel is er geen grond om het tweede middel te onderzoeken waarin de schending wordt aangevoerd van artikel 149 Gw en artikel 6 EVRM doordat het bestreden arrest de vordering van S. Debusschere onontvankelijk verklaart wegens laattijdigheid.

#### *V. Rechtsplegingsvergoeding*

11. S. Debusschere vraagt de deputatie te veroordelen tot het betalen van een rechtsplegingsvergoeding begroot op 700 euro. De deputatie verklaart zich naar de wijsheid van de Raad van State te gedragen.

### **BESLISSING**

**1. De Raad van State vernietigt het arrest nr. A/2014/0631 van de Raad voor Vergunningsbetwistingen van 9 september 2014 in de zaak 1011/0358/A/8/0305.**

**2. Dit arrest dient te worden overgeschreven in de registers van bovenvermelde Raad en melding ervan moet worden gemaakt op de kant van de vernietigde beslissing.**

**3. De zaak wordt verwezen naar de anders samengestelde Raad voor Vergunningsbetwistingen.**

**4. De verwerende partij wordt verwezen in de kosten van het cassatieberoep, begroot op het rolrecht van 200 euro, en een aan de verzoekende partij verschuldigde rechtsplegingsvergoeding van 700 euro.**

**De tussenkomende partijen worden verwezen in de kosten van de tussenkomst, begroot op 300 euro, ieder voor de helft.**

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechtzitting van zestien juni 2015, door de Raad van State, Xe kamer, samengesteld uit:

|                    |                  |
|--------------------|------------------|
| Johan Lust,        | kamervoorzitter, |
| Pierre Lefranc,    | staatsraad,      |
| Stephan De Taeye,  | staatsraad,      |
| bijgestaan door    |                  |
| Greta Scheveneels, | griffier.        |

**De griffier**

**De voorzitter**

**Greta Scheveneels**

**Johan Lust**